

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista vuonna 2000 annetun EU:n asetuksen edellyttämiä kansallisia lainsäädäntötoimia. Ympäristönsuojelulakia muutettaisiin siten, että viittaukset kumottuun otsonikerrosta heikentävistä aineista vuonna 1994 annettuun EU:n asetukseen muutetaan viittaukseksi uuteen asetukseen. Asetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi määriteltäisiin Suomen ympäristökeskus. Lakiin lisättäisiin säännös kylmäaineita tai liuottimia sisältävien laitteiden sekä sammutus- ja torjuntalaitteiden huoltohenkilökunnan pätevyydestä sekä täytäntöönpanoa tämentävä asetuksenantovaltuus. Säännös kos-

kisi osin myös fluorihilivetyä sisältävien kylmälaitteiden huoltoa. Lisäksi täsmennettäisiin ympäristönsuojelulain säännöksiä hallintopakosta ja valvontaviranomaisista. Ympäristönsuojelulain rangaistussäännöksessä sekä ympäristön turmelemista koskevassa rikoslain säännöksessä viitattaisiin uuteen asetukseen.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotetut ympäristönsuojelulain 108 a §:n 1 ja 2 momentti esitetään kuitenkin saatettavaksi voimaan erikseen asetuksella.

PERUSTELUT

1. Nykytila**1.1. Voimassa oleva lainsäädäntö**

Suomen voimassa oleva otsonikerrosta heikentävien aineiden sääntely perustuu otsonikerrosta heikentävistä aineista annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 3093/94, jäljempänä vuoden 1994 otsoniasetus, sekä otsonikerrosta heikentävistä aineista annettuun valtioneuvoston päätökseen (262/1998). Mainittu EY:n asetus on korvattu 1 päivänä lokakuuta 2000 voimaan tulleella otsonikerrosta heikentävistä aineista annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2037/2000, jäljempänä vuoden 2000 otsoniasetus.

Vuoden 1994 asetuksessa edellytetyt toimivaltaiset viranomaiset on määritelty ympäristönsuojelulaissa (86/2000) ja ympäristönsuojeluasetuksessa (169/2000) sekä rangais- tuseuraamukset ympäristönsuojelulaissa ja rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:ssä. Valtio- neuvoston päätöksen valvontaan ja sen rikko- misen seuraamuksiin sovelletaan ympä- ristönsuojelulakia, jätelakia (1072/1993) ja kemikaalilakia (744/1989). Voimassa olevas- sa lainsäädännössä viitataan kumottuun vuoden 1994 asetukseen. Tämän lisäksi ympä- ristönsuojelulain mukaan ympäristö- ministeriö toimii kumotun asetuksen mu- kaisena luvan myöntävänä viranomaisena.

Vuoden 1994 otsoniasetus säänteli erikseen lueteltujen otsonikerrosta heikentävien aineiden eli niin sanottujen valvottavien aineiden, kuten kloorifluorihilivetyjen (CFC-yhdisteet eli freonit), tuotantoa ja yhteisön markkinoil- la olevien kemikaalien määrää. Kemikaalien määrää rajoitettiin yrityksille vuosittain myönnettävillä maahantuontikiintiöillä. Ase- tuksessa säädettiin lisäksi menettelyistä, joi- den mukaan valvottavien aineiden tuotanto tai maahantuonti sallitaan niin sanotuissa välttämättömissä käyttötarkoituksissa, kuten lääketeollisuudessa.

Vuoden 2000 otsoniasetus tiukentaa erityi- sesti kylmälaitteissa käytettävien valvotta- vien aineiden sääntelyä aiempaan verrattuna. Asetuksella rajoitetaan osittain halogenoi-

tujen kloorifluorihilivetyjen (HCFC-yhdis- teiden) ja metyylibromidin tuotantoa, mark- kinoille luovutusta ja käyttöä yhteisön alueel- la. Lisäksi rajoitetaan eräiden muiden otsoni- kerrosta heikentävien aineiden markkinoille luovutusta, käyttöä ja valmistusta, lukuun ot- tamatta välttämättömiä käyttötarkoituksia, joille on asetettu kiintiöt.

CFC-yhdisteitä sisältävien kylmäaineiden luovutus markkinoille kielletään 1 päivästä lokakuuta 2000 ja niiden käyttö kylmä- ja ilmastointilaitteiden huollossa 1 päivästä tammikuuta 2001. Uusien HCFC-yhdisteiden ja niitä sisältävien kylmäaineiden käyttö kylmälaitteiden huollossa kielletään vuoden 2010 alusta lukien. Kaikkien HCFC-yhdis- teiden käyttö kylmälaitteiden huollossa kiel- letään vuoden 2015 alusta lukien. CFC-yh- disteiden, halonien, hiilitetrakloridin, 1,1,1 – trikloorietaanin ja niitä sisältävien tuotteiden ja laitteiden vienti yhteisön ulkopuolelle kiel- letään, lukuun ottamatta välttämättömiä käyt- tötarkoituksia. Välttämättömiin käyttö- tarkoituksiin ja muihin asetuksessa sallittui- hin vienteihin tarvitaan vientilupa EY:n ko- missiolta. Bromikloorimetaanin tuotanto, markkinoille luovuttaminen ja käyttö on kiel- letty.

Vuoden 2000 otsoniasetus edellyttää lisäk- si, että kaikki yli 3 kiloa valvottavia aineita kylmäaineena sisältävät laitteet on tarkastet- tava vuosittain vuotojen estämiseksi ja laitteiden tarkastusta on valvottava. Kylmä- laitteiden huoltohenkilökunnalla tulee olla riittävä koulutus aineiden päästöjen ehkäise- miseksi.

Valtioneuvoston päätöksessä on kielletty vuoden 1994 otsoniasetusta täydentävästi eräiden otsonikerrosta heikentävien aineiden valmistus, markkinoille luovuttaminen ja käyttö. Valtioneuvoston päätöksen mukaan hiilitetrakloridin, 1,1,1 –trikloorietaanin, me- tyylibromidin ja osittain halogenoitujen bromifluorihilivetyjen (HBFC-yhdisteiden) käyttö ja markkinoille luovuttaminen on kielletty. Samoin CFC-yhdisteiden käyttö tuotteiden ja laitteiden valmistukseen on kiel- letty, eikä niitä sisältäviä tuotteita saa luovuttaa markkinoille. Poikkeuksena on nii-

den käyttö astman ja kroonisten obstruktiivisten keuhkosairauksien hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden valmistuksessa. CFC-yhdisteitä on saanut käyttää nykyisin käytössä olevien laitteiden huollossa vuoden 2000 loppuun, jonka jälkeen niiden käyttö tähän tarkoitukseen on kielletty vuoden 2000 otsoniasetuksen mukaan.

HCFC-yhdisteitä saa käyttää vain kylmä- ja ilmastointilaitteiden huollossa. Vuoden 1999 jälkeen valmistettuja HCFC-yhdisteitä sisältäviä tuotteita ja laitteita ei saa luovuttaa markkinoille. Halonien käyttö ja markkinoille luovuttaminen on kielletty eräin poikkeuksin, kuten niiden käyttö ilma-aluksissa, vedenalaisissa aluksissa, palolaitoksen alkusammutuksessa ja henkilöturvallisuuden kannalta välttämättömissä käsisammuttimissa. Lisäksi haloneita on mahdollisuus käyttää maan turvallisuuden ja johtamisen kannalta välttämättömissä tarkoituksissa, miehityksissä viesti-, johto- ja tietokonekeskuksissa sekä taistelujoukoissa ja -aluksissa. Kaikki käytöstä poistettavat CFC- ja HCFC-yhdisteet ja halonit on otettava talteen ja toimitettava käsiteltäväksi ongelmajätteinä jätelain edellyttämällä tavalla.

1.2. Kansainväliset sopimukset

Otsonikerrosta heikentävien aineiden rajoitukset perustuvat Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltioiden 22 päivänä maaliskuuta 1985 tekemään otsonikerroksen suojelua koskevaan yleissopimukseen eli Wienin sopimukseen (SopS 51/1988), jota on täydennetty useilla pöytäkirjoilla. Otsonikerrosta heikentävistä aineista 16 päivänä syyskuuta 1987 tehty pöytäkirja eli Montrealin pöytäkirja (SopS 65—66/1988) sisältää CFC-yhdisteiden ja halonien käytön sekä valmistuksen rajoitukset. Pöytäkirja salli aineiden uudelleen käytön. Vuonna 1990 tehdyssä Montrealin pöytäkirjan muutoksissa (SopS 21/1991) näiden aineiden käytölle asetettiin entistä tiukempia rajoituksia. Pöytäkirjan muutos koski myös hiilitetrakloridia ja 1,1,1-trikloorietaania. Kehityksille myönnettiin kymmenen vuoden siirtymäaika rajoitusten voimaantulolle.

Vuonna 1992 hyväksytyssä Montrealin pöytäkirjan liitteessä D (SopS 50/1992) ja

pöytäkirjan muutoksissa (SopS 67-68/1992) CFC-yhdisteiden, hiilitetrakloridin ja 1,1,1-trikloorietaanin käytön rajoituksia tiukennettiin entisestään. Pöytäkirjan muutos koski myös metyylibromidia, HCFC- ja HBFC-yhdisteitä, joista kahdelle viimeksi mainitulle yhdisteryhmille hyväksyttiin siirtymäaika niiden käytön lopettamiselle. Rajoitukset katsoivat näin ollen kaikkia tieteellisen tietämyksen mukaan otsonikerrosta olennaisesti heikentäviä aineita. Samalla kuitenkin myönnettiin poikkeuksia käytöstä luopumiselle eräille yhdisteille, joiden käyttötarkoitusta pidetään välttämättömänä.

Vuonna 1995 tiukennettiin suoraan voimaan tulleella pöytäkirjan tarkistuksella HCFC-yhdisteiden ja metyylibromidin käytön rajoituksia. Teollisuusmaille hyväksyttiin siirtymäaika metyylibromidista luopumiselle ja kehityksmaille 14–20 vuoden siirtymäaika HCFC-yhdisteiden käytöstä luopumiselle. Metyylibromidin käytön lisääminen kiellettiin vuodesta 2002 alkaen.

Vuonna 1997 hyväksyttiin kuitenkin metyylibromidin käytön lopettaminen teollisuusmaissa jo vuonna 2005 välttämättömiä käyttötarkoituksia lukuun ottamatta sekä kehitysmaissa 2015. Samalla hyväksyttiin eri yhdisteille viennin rajoituksia ja lupajärjestelmä, joka tuli voimaan 2000 alusta. Vuonna 1999 hyväksyttiin uusia rajoituksia HCFC-yhdisteiden tuotannolle. Teollisuusmaiden tulee lopettaa tuotanto vuoteen 2020 mennessä ja kehitysmaiden vuoteen 2040 mennessä. HCFC-yhdisteiden kauppa kiellettiin niiden maiden kanssa, jotka eivät ole vielä ratifioineet Montrealin pöytäkirjan vuonna 1992 tehtyjä muutoksia. Suomi ei ole ratifioinut pöytäkirjan vuoden 1997 ja 1999 muutoksia, koska uusi otsoniasetus oli valmisteilla.

Yhdistyneiden Kansakuntien ilmastomuutoksen puitesopimuksen osapuolikonferenssin kolmannessa istunnossa 1997 hyväksyttiin pöytäkirja eli Kioton pöytäkirja ilmastomuutosta aiheuttavien kaasujen konkreettisiksi vähennysvelvoitteiksi teollisuusmaille. Pöytäkirjan velvoitteet koskevat liitteessä A mainittuja yhdisteitä, kuten fluorihiilivetyjä (HFC-yhdisteet ja PFC-yhdisteet). Mainitut yhdisteet eivät kuulu Montrealin pöytäkirjan tai asetuksen sovel-

tamisalaan, mutta mainittuja yhdisteitä käytetään kuitenkin kylmälaitteissa CFC- ja HCFC-yhdisteiden tapaan. Suomessa valmistellaan Kioton pöytäkirjan ratifiointia.

1.3. Nykytilan arviointi

Suomessa otsonikerrosta heikentävien aineiden ja niitä sisältävien tuotteiden valmistus, käyttö ja markkinoille luovutus on suurelta osin kiellettyä. Otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan CFC-yhdisteitä korvaamaan tulleiden HCFC-yhdisteiden käyttö kovien vaahtomuovien valmistuksessa kiellettiin tietyissä kohteissa vuoden 1999 alusta ja muissa kohteissa vuoden 2000 alusta. Uusien kylmälaitteiden valmistuksessa HCFC-yhdisteet kiellettiin vuoden 2000 alusta. Laitteiden huollossa näitä yhdisteitä saa vielä käyttää. Kielloilla on jo vuonna 1999 ollut selkeä HCFC-yhdisteiden kulutusta vähentävä vaikutus.

Vuoden 2000 otsoniasetuksen mukaan HCFC-yhdisteiden käyttö kylmälaitteiden huollossa tulee kielletyksi kokonaan vuonna 2015. Lisäksi asetuksen vaatimusten mukaan CFC-yhdisteiden käyttö laitteiden huolloissa kielletään vuoden 2001 alusta. Koska myös CFC-yhdisteitä ja sitä sisältävien laitteiden vienti EU:n ulkopuolelle tulee kielletyksi, on laitteista poistettava tai varastoon ylijäänyt CFC toimitettava käsiteltäväksi ongelmajätteenä.

CFC-yhdisteitä käytetään Suomessa vielä astman ja kroonisten obstruktiivisten keuhkosairauksien hoitoon tarkoitettujen inhalaattorien punneaineena sekä laboratoriokemikaalina. Astmainhalaattorien valmistukseen käytettävät määrät ovat yhä vähenemässä, ja EU:n strategian mukaan CFC-yhdisteitä sisältävien inhalaattoreiden tuotannossa olisi vuonna 2005 siirryttävä lähes kokonaan korvaaviin tuotteisiin.

Valtioneuvoston päätös rajoittaa aineiden käyttöä ja markkinoille luovuttamista eräiltä osin enemmän kuin vuoden 2000 otsoniasetus. Valtioneuvoston päätös on kuitenkin myös monilta osin päällekkäinen asetuksen kanssa. Päällekkäisyydet poistettaisiin säätämällä uusi valtioneuvoston asetus, jossa on lisäksi otettu huomioon vuoden 2000 ot-

soniasetuksessa edellytetty kylmälaitteiden huoltajien koulutuksen vaatimuksen täsmäntäminen sekä laitteiden tarkastusten valvonta. Samalla on tarkoitus muuttaa ympäristönsuojeluasetuksen 33 §:ää, jolla täsmennettäisiin Suomen ympäristökeskuksen vuoden 2000 otsoniasetuksen mukaiset tehtävät.

2. Ehdotetut muutokset

Ehdotuksen mukaan kumottaisiin ympäristönsuojelulain 17 §:n 2 momentti, jonka mukaan ympäristöministeriöllä on ollut toimivalta kumotun vuoden 1994 otsoniasetuksen mukaisten poikkeuslupien myöntämiseen. Vastaavaa poikkeamisvaltaa ei ole vuoden 2000 otsoniasetuksessa. Ympäristöministeriö ei siten toimisi enää yksittäisiä lupa-asioita käsittelevänä viranomaisena.

Lain 20 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Suomen ympäristökeskus määriteltäisiin vuoden 2000 otsoniasetuksessa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi, jolle kuuluisivat muun muassa asetuksen mukaisten lupien myöntäminen ja hyväksynnän antaminen sekä eräät valvonta-tehtävät. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävät on lueteltu asetuksen 3 artiklan 2 kohdan ii alakohdassa, 5—9 kohdissa, 4 artiklan 2 kohdan i alakohdan toisessa luetelmakohdassa, 4 kohdan iv alakohdassa, 5 artiklan 7 kohdassa, 6 artiklan 1 ja 2 kohdissa, 12 artiklassa ja 19 artiklassa. Tehtävät muodostavat kokonaisuuden, joten tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista jakaa eri viranomaisille. Suomen ympäristökeskus on käytännössä toiminut jo vuoden 1994 otsoniasetuksen voimassa ollessa ilmoituksia vastaanottavana viranomaisena ja seurannut asetuksen noudattamista. Tavoite on näin selkeyttää vuoden 2000 otsoniasetuksessa edellytettyä asioiden kansallista hallintoa.

Lain 22 §:n 2 momenttiin lisättäisiin valvontaviranomaiseksi myös tuoteturvallisuuslaissa (914/1986) tarkoitettut valvontaviranomaiset. Säännös mahdollistaisi, että esimerkiksi Kuluttajavirasto, lääninhallitukset sekä tuoteturvallisuuslaissa tarkoitettut kunnan valvontaviranomaiset valvoisivat osaltaan laitteita, joissa käytetään otsonikerrosta heikentäviä aineita. Säännös on lisäksi tarpeen, jotta tuoteturvallisuusviranomaiset

voisivat valvoa valtioneuvoston asetusta, jolla pannaan täytäntöön ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjen ympäristöön koskeva jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/14/EY.

Valvontatehtävät täsmennettäisiin asetuksella ja ne koskisivat lähinnä laitteiden huollon valvontaa. Valvonta olisi luonteeltaan tarkastusta eikä siihen sisältyisi hallintopakon käyttöä. Säännös ei siten tarkoittaisi, että viranomaiset käyttäisivät ympäristönsuojelulain valvontaan esimerkiksi tuoteturvallisuuslakia.

Ympäristönsuojelulain aineita ja tuotteita koskevan 87 §:n hallintopakkosäännöksen otsikko muutettaisiin vastaamaan pykälän uutta laajennettua sisältöä. Ehdotettu 87 § olisi erityissäännös suhteessa 84 §:ään. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin laitteiden huoltajat ja aineiden käsittelijät, jolloin esimerkiksi ilman hyväksyttävää koulutusta toimivan laitteen huoltajan toiminta voitaisiin kieltää. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan lisättäisiin käyttö, jonka jälkeen myös valvottavia tuotteita koskevan laitteiston käyttö voitaisiin kieltää. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin mahdollisuus velvoittaa muun kuin kohdassa erikseen mainitun velvollisuuden täyttämiseen. Tarvittaessa tällöin voidaan määrätä esimerkiksi laite tarkastettavaksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin laite ja kone.

Pykälään otettaisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan otsonikerrosta heikentävien aineiden sääntelyn valvontaan liittyvä hallintopakko keskitettäisiin Suomen ympäristökeskukselle vastaavasti kuin toimivaltaisen viranomaisen tehtävät. Siltä osin kuin kyse olisi vain yksittäisen laitteen käytön kieltämisestä määräyksen antaisi kuitenkin alueellinen ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vastaavasti laitteen vuosittaisen huollon laiminlyönnin oikaisua koskevan määräyksen antaisi alueellinen ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Lakiin lisättäisiin uusi 108 a §, jonka 1 momentti koskisi otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältävien laitteiden huoltotoimintaa suorittavien ja aineiden käsittelijöiden sekä jätehuoltoa harjoittavan pätevyysvaatimuk-

sia. Pätevyydestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pätevyys edellyttää koulutusta, jonka tulisi antaa asianmukaiset tiedot erilaisten standardien, kuten esimerkiksi standardien EN378 ja EN13313 mukaisista vaatimuksista, eri tyyppisistä kylmälaitteista, niiden huoltotoimista, turvallisuuden varmistamisesta, paineen ja lämpötilan vaihteluiden merkityksestä materiaaleihin ja vuotoherkkyyteen, kylmäaineiden terveys- ja ympäristövaikutuksista, yhteensopivuudesta eri öljyjen ja muiden materiaalien kanssa sekä kylmäaineita koskevista rajoituksista ja asianmukaisesta hävittämisestä. Edellytettävän koulutuksen laajuus riippuisi henkilön käytännön kokeuksesta ja pätevyyden osoittamiseen voisi liittyä näyttökoe. Pätevyysvaatimus olisi erillinen huoltoliikkeen vastuuhenkilöllä ja muulla henkilökunnalla. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön vuoden 2000 otsoniasetuksen 16 artiklan 5 kohdan ja 17 artiklan 1 kohdan vaatimukset koulutusohjelmien edellyttämisestä huoltotoimintaa ja aineiden käsittelyä harjoittavilta.

Pykälän 2 momentin mukaan huoltotoimintaa tai aineiden käsittelyä harjoittavan toiminnanharjoittajan tulisi nimetä liikkeessä toimiva vastuuhenkilö, jolla tulisi olla 1 momentissa tarkoitettu pätevyys. Muut laitteita ja aineita käsittelevät henkilöt toimisivat vastuuhenkilön valvonnassa. Nimetyn henkilön tulisi olla toimintaa harjoittavan pääasiallisessa palveluksessa. Toiminnanharjoittajalla tulisi lisäksi olla toiminnan edellyttämä riittävä kalusto, josta voitaisiin säätää tarkemmin asetuksella. Tämän lisäksi toiminnanharjoittajan tulisi tehdä toiminnastaan ilmoitus turvatekniikan keskukselle. Turvatekniikan keskus rekisteröisi toiminnanharjoittajat. Vastaavan tapainen valvontajärjestely koskee esimerkiksi pelastustoimen laitteiden huoltajia pelastustoimen laitteiden teknisistä vaatimuksista ja tuotteiden paloturvallisuudesta annetun lain (562/1999) mukaan. Ilmoituksen tarkemmasta sisällöstä säädettäisiin asetuksella.

Vuoden 2000 otsoniasetuksessa edellytetään, että kiinteä kylmälaite tulee tarkistaa vuosittain, jos se sisältää yli 3 kiloa kylmäaineita. Ehdotuksen mukaan asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin myös näiden tar-

kastusten valvonnasta. Tarkoituksena on, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin velvollisuudesta pitää huoltokirjaa laitteesta ja huoltokirjan esillä pitämisestä.

Pykälän 4 momentin mukaan edellä mainittuja vaatimuksia sovellettaisiin myös laitteiden huoltoon ja jätehuoltoon, jos niissä olisi muita kuin otsonikerrosta heikentäviä fluorihiilivety-yhdisteitä. Lisäksi näiden yhdisteiden talteenottovelvoitteesta voitaisiin säätää tarkemmin asetuksella. Kaikki fluorihiilivedyt on määritelty CFC-yhdisteiden ja HCFC-yhdisteiden tapaan ongelmajätteiksi jäteluetteloa koskevan päätöksen 2000/532/EY muuttamisesta annetussa komission päätöksen 2001/118/EY jäteluokassa 140601. Mainitun päätöksen jäteluokassa 160211 on määritelty myös CFC-yhdisteitä HCFC-yhdisteitä ja HFC-yhdisteitä sisältävät käytöstä poistetut laitteet ongelmajätteiksi. Fluorihiilivety-yhdisteitä ei siten saa päästää ympäristöön, vaan ne tulee käsitellä ongelmajätteiden tapaan. Ehdotetulla sääntelyllä pyritään myös siihen, että samanlaisten laitteiden huoltajilta edellytettäisiin yhtenäistä pätevyysvaatimusta, mikä helpottaa myös pätevyysvaatimusten valvontaa. Fluorihiilivetyjen talteenottovaatimuksella ja laitteiden huoltajien ja jätehuoltoa harjoittavien pätevyysvaatimuksilla voidaan vaikuttaa erityisesti ilmaston muutoksen torjuntaan. Ehdotettu momentti olisi erityissäännös, eikä se laajentaisi ympäristönsuojelulain yleistä soveltamisalaa ilmastonmuutoksen torjuntaan.

Ympäristönsuojelulain 116 §:ää muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin vuoden 2000 otsoniasetukseen. Vastaava muutos tehtäisiin rikoslain 48 luvun 1 §:ään, minkä lisäksi pykälän 1 momentin 2 kohdasta poistettaisiin tarpeettomana viittaus yleisiin säännöksiin ja kieltoihin.

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ympäristönsuojelulain 108 a §:n 1 ja 2 momentin voimaantulosta säädettäisiin kuitenkin erikseen asetuksella. Tarkoituksena on, että pätevyysvaatimuksia ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset tulisivat voimaan samanaikaisesti 108 a §:n 3 momentin nojalla annettavan asetuksen kanssa viimeistään

2002 alusta. Ympäristönsuojelulakiin liittyisi lisäksi tavanomainen säännös mahdollisuudesta ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin ennen lain voimaantuloa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Organisatoriset vaikutukset

Ehdotuksen mukaan vuoden 2000 otsoniasetuksen mukaiset viranomaistehtävät keskitettäisiin Suomen ympäristökeskukselle, jolla on vastaavanlaisia tehtäviä jätelain mukaan jätteen siirtoon ja kemikaalilain valvontaan liittyen. Suomen ympäristökeskuksella on tähän riittävä asiantuntemus, eikä tehtäviin tarvita lisäresursseja.

Turvatekniikan keskus varmistaisi, että toiminnanharjoittajat täyttäisivät toiminnalle asetetut vaatimukset ja valvoisi sitä, että vastuhenkilöt täyttäisivät heitä koskevat pätevyysvaatimukset. Toiminnanharjoittajan pätevyyden valvonta liittyy turvatekniikan keskuksen sähköturvallisuuslainsäädännön, pelastustoimen laitelainsäädännön sekä räjähdysvaarallisia aineita koskevan lainsäädännön perusteella harjoittamaan asennus- ja huoltoliikkeiden valvontaan, ja siinä on mahdollista hyödyntää turvatekniikan keskuksen näissä tehtävissä hankkimaa asiantuntemusta ja kokemusta.

Vuoden 2000 otsoniasetuksen palontorjunta- ja sammutuslaitteiden huoltajien pätevyysvaatimukset koskevat Suomessa käytännössä viranomaistehtäviä suorittavia henkilöitä. Valtioneuvoston asetuksessa voitaisiin ottaa huomioon nämä erityiskohteet.

3.2. Taloudelliset vaikutukset

Suomen kannalta vuoden 2000 otsoniasetuksen uudet vaatimukset koskevat lähinnä kylmälaitealaa. Lisäksi valvottavien aineiden tai niitä sisältävien tuotteiden viejille tulisi aikaisempaan asetukseen ja valtioneuvoston päätöksen verrattuna uusia velvoitteita. Asetuksen rajoitukset valvottujen aineiden valmistukselle eivät aiheuta uusia velvoitteita Suomessa, koska Suomessa ei ole näiden aineiden tuotantoa.

Asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden tulee toimeenpanna vaatimus

kiinteiden kylmäkoneiden vuosittaisesta tarkastuksesta, jos laitteessa käytetään yli 3 kiloa valvottavia aineita. Laitteiden määrästä ei voida esittää luotettavaa arviota. Suurin osa laitteista on teollisuuden ja toimistorakennusten ilmanvaihtolaitteita, elintarviketeollisuuden sekä ravintoloiden ja kaupan kylmälaitteita, joita on useita tuhansia Suomessa. Laitteisiin liittyy erilaisia huoltotarpeita, joten vuositarkastuksesta voidaan myös huolehtia muun huollon yhteydessä. Erillisten tarkastusten suorittamisesta aiheutuu laitekohtaisesti keskimäärin 200–500 markan vuosittaiset kulut, mutta laitteiden luonteesta riippuen kulut voivat olla jopa tuhansia markkoja. Tarkastusten valvomiseksi niistä tulisi tehdä merkintä huoltopäiväkirjaan, joka olisi tarvittaessa valvontaviranomaisten nähtävillä. Tarkastusvelvoitteen valvominen pyritään toteuttamaan muun ympäristövalvonnan, turvallisuusvalvonnan taikka hygienialainsäädännön valvonnan yhteydessä. Viranomaisille ei siten arvioida aiheutuvan sanottavia lisäkustannuksia.

Vuoden 2000 otsoniasetus edellyttää valvottavien aineiden talteenottoa, kierrätystä, regenerointia ja hävitystä hoitavalta henkilöltä pätevyyttä, jonka jäsenvaltioiden tulee määrittää tarkemmin. Kylmälaitteiden huoltajien tulee olla myös riittävän päteviä. Valvottavien aineiden talteenotosta, kierrätyksestä ja mahdollisesta regeneroinnista vastaavat lähinnä kylmälaitteiden huoltajat sammutuslaitteistoissa käytettäviä haloneita lukuun ottamatta. Otsoniasetuksen vaatimukset voidaan siten ottaa huomioon edellyttämällä kylmälaitteiden huoltajilta riittävää koulutusta. Koulutuksen tarve voisi riippua huollettavista laitteista ja huoltotoimien laajuudesta esimerkiksi siten, että alle 3 kiloa kylmäaineita sisältävien laitteiden huollosta vastaavilta ei edellytettäisi vastaavaa pätevyyttä kuin muilta. Käytännössä koulutusta voidaan antaa esimerkiksi kylmälaitteiden huoltajien ammattitutkinnon osana sekä täydennyskoulutuksena. Lisäkoulutuksen tarve alalla jo toimiville olisi muutaman päivän mittainen. Koulutuksesta arvioidaan aiheutuvan alalla toimiville lähinnä menetettynä työaikana noin 5 000—6 000 markan kustannukset. Kokonaisuudessaan alalle ai-

heutuvat lisäkustannukset olisivat noin 7—8 miljoonaa markkaa. Alan yritykset saavat kuitenkin lisätuloja laitteiden tarkastuksista. Turvatekniikan keskukselle arvioidaan aiheutuvan noin 300 000—400 000 markan kustannukset koulutuksen hyväksyttävyyden valvontaan liittyvästä rekisteröinnistä. Kustannukset katettaisiin ympäristöministeriön talousarviossa varatulla määrärahalla. Valtiolla aiheutuvat kustannukset katettaisiin kuitenkin suoritemaksuilla. Ilmoitusten käsittelyn vähentyessä ensimmäisen vuoden jälkeen kustannuksien arvioidaan vähenevän.

Halonien talteenottoa tapahtuu Suomessa enää eräissä kriittisissä käyttökohteissa, jotka ovat pääosin puolustusvoimien ja palokuntien omia kohteita. Alan henkilökunnalla voidaan katsoa olevan tähän riittävä koulutus.

Valvottavien aineiden hävitys tapahtuu Suomessa ongelmajätteiden polttona Oy Ekokem Ab:ssä. Laitoksen henkilökunnan koulutusta on pidettävä riittävänä. Koulutuksen edellyttämään asiantuntemukseen voidaan tarvittaessa puuttua laitosta koskevassa ympäristöluvassa. Luvan myöntäminen edellyttää, että toiminnanharjoittajalla on käytössä riittävä asiantuntemus.

3.3. Ympäristövaikutukset

Pohjoisen pallonpuoliskon otsonikerrosta koskevat viimeisten kolmen vuoden mittaukset osoittavat otsonikerroksen ohentuneen huolestuttavasti. Otsonikerroksen arvioidaan olevan heikoimmillaan kahden tulevan vuosikymmenen aikana. Kaikkia lisätoimia otsonikerroksen suojelussa on pidettävä tarpeellisina. Montrealin pöytäkirjan tieteellisen arviointipanelin mukaan tehokkaimmat toimet otsonikerroksen ohentamisen vähentämiseksi ovat CFC-yhdisteiden täyskielto sekä nykyistä tiukemmat rajoitukset HCFC-yhdisteille ja metyylibromidille.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä. Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot eri ministeriöiltä, Suomen ympäristökeskukselta, Puolustusvoimien pääesikunnalta, turvatekniikan keskukselta, Opetushallitukselta, Kuluttajavirastolta, Tulli-

hallitukselta, alueellisilta ympäristökeskukset ja eri toimijoiden etujärjestöiltä ja koulutuksen tarjoajilta. Lausuntojen johdosta ehdotukseen on tehty useita teknisluontoisia korjauksia.

5. Voimaantulo

Vuoden 2000 otsoniasetus on julkaistu EY:n virallisessa lehdessä 29 päivänä syyskuuta 2000 ja se on tullut voimaan 1 päivänä lokakuuta. Ehdotetut ympäristönsuojelulain 108 a §:n 1 ja 2 momentti esitetään saatettavaksi voimaan erikseen asetuksella. Ehdotettu ympäristönsuojelulain muutoksen 108 a §:n 3 momentin mukainen asetus on tarkoitus saada voimaan viimeistään vuoden 2002 alusta. Asetus tulisi voimaan yhtä aikaa kuin pätevyysvaatimuksia ja ilmoittamista koskevat ehdotetut ympäristön-

suojelulain säännökset. Lait ehdotetaan tämän vuoksi tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

6. Säättämisyjärjestys

Asian valmistelussa on otettu huomioon, että laitteiden huoltajien pätevyysvaatimus liittyy perustuslain 18 §:n mukaiseen elinkeinonvapauteen ja sen rajoittamiseen. Tämän vuoksi pätevyysvaatimuksesta ehdotetaan 80 §:n 1 momentin mukaan säädettäväksi lailla. Asetuksenantovaltuus liittyy tämän vaatimuksen käytännön toteuttamiseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 17 §:n 2 momentti ja

muutetaan 22 §:n 2 momentti, 87 §, 116 §:n 2 momentin 3 kohta, sekä
lisätään 20 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 108 a § seuraavasti:

20 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

22 §

Valvontaviranomaiset

Työsuojeluviranomaiset, terveydensuojeluviranomaiset ja tuoteturvallisuuslaissa (914/1986) tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 108 a §:n 3 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista siinä tarkemmin säädettyllä tavalla.

87 §

Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kielto- tai velvoittamispäätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

1) kieltää valmistajaa, maahantuojaa tai muuta markkinoille luovuttajaa taikka laitteen huoltajaa tai aineen käsittelijää jatkamasta toimintaansa;

2) kieltää säännösten vastaisen aineen,

valmisteen, tuotteen, laitteen tai koneen käytön, valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;

3) velvoittaa rikkojan saattamaan aineen, valmisteen, tuotteen, laitteen tai koneen säännösten mukaiseksi tai muutoin täyttämään velvollisuutensa;

4) velvoittaa rikkoja toimittamaan aine, valmiste, tuote, laite tai kone taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, valmiste, tuote, laite tai kone on luovutettu markkinoille ministeriö voi velvoittaa asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan sen markkinoilta ja toimimaan 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta, 108 a §:n mukaista velvoitetta taikka 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annettua tai 108 a §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta. Säännösten vastaisen laitteen käyttöä koskevan kiellon tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen antaa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

108 a §

Otsonikerrosta heikentävien aineiden päästöjen ehkäisemistä koskevat erityiset säännökset

Otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston

asetuksen mukaisia kylmäaineita tai liuottimia sisältävien laitteiden tai niitä sisältävien sammutus- ja torjuntalaitteiden huoltotoimintaa suorittavalla, niissä käytettyjen aineiden käsittelijällä sekä jätehuoltoa suorittavalla tulee olla aineiden päästöjen ehkäisemisen kannalta riittävä pätevyys.

Huoltotoimintaa tai aineiden käsittelyä harjoittavan toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka tulee olla asianomaisen toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa. Toiminnanharjoittajalla tulee olla lisäksi asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Toiminnanharjoittajan on tehtävä valvontaa varten ilmoitus turvatekniikan keskukselle vastuuhenkilön ja hänen alaisuudessa toimivan pätevyydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) edellä tarkoitetun vastuuhenkilön koulutukseen ja kokemukseen perustuvasta pätevyysvaatimuksesta sekä huoltoa tekevien työntekijöiden pätevyysvaatimuksesta;

2) 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä;

3) huoltotoiminnassa ja jätehuollossa tarvittavista laitteista ja välineistä;

4) tässä pykälässä tarkoitettujen laitteiden valvonnasta;

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös muita kuin otsonikerrosta heikentäviä fluorihilivetyjä sisältävien lait-

teiden huoltoon ja jätehuoltoon. Asetuksella voidaan lisäksi säätää fluorihilivedyn talteenottovelvoitteesta.

116 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudellaan

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisen velvollisuutensa taikka toimii 108 a §:n tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti, tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, ympäristönsuojelulain rikkomisesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 108 a §:n 1 ja 2 momentin voimaantulosta säädetään asetuksella.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 112/2000, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun

säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan
 päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 17 §:n 2 momentti ja
muutetaan 22 §:n 2 momentti, 87 §, 116 §:n 2 momentin 3 kohta, sekä
lisätään 20 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 108 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Poikkeuksen myöntäminen

Ministeriö voi lisäksi myöntää poikkeuksen otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 noudattamisesta siinä säädetyin perustein.

(kumotaan)

20 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

22 §

Valvontaviranomaiset

Työsuojeluviranomaiset ja terveydensuojeluviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun asetuksen

Työsuojeluviranomaiset, terveydensuojeluviranomaiset ja tuoteturvallisuuslaissa (914/1986) tarkoitetut valvontaviranomaiset

Voimassa oleva laki

noudattamista siinä tarkemmin säädettävällä tavalla.

87 §

Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamispäätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annettua asetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

1) kieltää valmistajaa, maahantuojaa tai muuta markkinoille luovuttajaa jatkamasta toimintaansa;

2) kieltää säännösten vastaisen valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;

3) velvoittaa rikkojan saattamaan aineen, valmisteen, tuotteen, työkoneen tai laitteen säännösten mukaiseksi;

4) velvoittaa rikkojan toimittamaan aine, valmiste tai tuote taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, valmiste tai tuote on luovutettu markkinoille, ministeriö voi velvoittaa asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan tuotteen markkinoilta ja toimimaan 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Ehdotus

set valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 108 a §:n 3 momentissa tarkoitettua valtioneuvoston asetuksen noudattamista siinä tarkemmin säädettävällä tavalla.

87 §

Aineita, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskeva kielto- tai velvoittamispäätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

1) kieltää valmistajaa, maahantuojaa tai muuta markkinoille luovuttajaa taikka laitteen huoltajaa tai aineen käsitelijää jatkamasta toimintaansa;

2) kieltää säännösten vastaisen aineen, valmisteen, tuotteen, laitteen tai koneen käytön, valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;

3) velvoittaa rikkojan saattamaan aineen, valmisteen, tuotteen, laitteen tai koneen säännösten mukaiseksi tai muutoin täyttämään velvollisuutensa;

4) velvoittaa rikkoja toimittamaan aine, valmiste, tuote, laite tai kone taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, valmiste, tuote, laite tai kone on luovutettu markkinoille ministeriö voi velvoittaa asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan sen markkinoilta ja toimimaan 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Suomen ympäristökeskus päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai velvoittamisesta, kun rikkomus koskee otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta, 108 a §:n mukaista velvoitetta taikka 15 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annettua tai 108 a §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta. Säännösten vastaisen laitteen käyttöä koskevan kiellon tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan velvoitteen antaa kuitenkin 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

108 a §

Otsonikerrosta heikentävien aineiden päästöjen ehkäisemistä koskevat erityiset säännökset

Otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisia kylmäaineita tai liuotimia sisältävien laitteiden tai niitä sisältävien sammutus- ja torjuntalaitteiden huoltotoimintaa suorittavalla, niissä käytettyjen aineiden käsittelijällä sekä jätehuoltoa suorittavalla tulee olla aineiden päästöjen ehkäisemisen kannalta riittävä pätevyys.

Huoltotoimintaa tai aineiden käsittelyä harjoittavan toiminnanharjoittajan on nimettävä vastuuhenkilö, jonka tulee olla asianomaisen toiminnanharjoittajan pääasiallisessa palveluksessa. Toiminnanharjoittajalla tulee olla lisäksi asianmukaisen huoltotyön edellyttämät laitteet ja välineet. Toiminnanharjoittajan on tehtävä valvontaa varten ilmoitus turvatekniikan keskukselle vastuuhenkilön ja hänen alaisuudessa toimivan pätevyydestä sekä toiminnan luonteesta ja työvälineistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

- 1) edellä tarkoitetun vastuuhenkilön koulutukseen ja kokemukseen perustuvasta pätevyysvaatimuksesta sekä huoltoa tekevien työntekijöiden pätevyysvaatimuksesta;*
- 2) 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä;*
- 3) huoltotoiminnassa ja jätehuollossa tarvittavista laitteista ja välineistä;*
- 4) tässä pykälässä tarkoitettujen laitteiden valvonnasta;*

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös muita kuin otsonikerrosta heikentäviä fluorihilivetyjä sisältävien laitteiden huoltoon ja jätehuoltoon. Asetuksella voidaan lisäksi säätää fluorihilivedyn talteenottovelvoitteesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

116 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudellaan

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 mukaisen velvollisuutensa, tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudellaan

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisen velvollisuutensa taikka toimii 108 a §:n tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti*, tai

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 108 a §:n 1 ja 2 momentin voimaantulosta säädetään asetuksella.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.**Laki****rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 112/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 luku

48 luku

Ympäristörikoksista**Ympäristörikoksista**

1 §

1 §

*Ympäristön turmeleminen**Ympäristön turmeleminen*

Joka tahallaan tai törkeästi huolimatto-

Joka tahallaan tai törkeästi huolimatto-

Voimassa oleva laki

muudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun yleisen säännöksen tai kiellon tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteesiirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Ehdotus

muudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000* vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteesiirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .